

PM Samverkan för dricksvattenförsörjning mellan Östhammars och Tierps kommuner

Organisationer

Tierp Energi & Miljö AB (TEMAB) ansvarar för drift samt utveckling av gata och park, vatten och avlopp samt renhållning i Tierp Kommun. Bolaget ägs till 100% av Tierp kommun. I bolagsstrukturen finns även dotterbolaget Tierps Fjärrvärme som levererar fjärrvärme till Tierp, Örbyhus och Karlholm.

Gästrike Vatten AB (GVAB) ansvarar för drift och utveckling av den allmänna VA-försörjningen i Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar kommuner och ägs av de ingående kommunerna. I varje kommun är respektive dotterbolag VA-huvudman, i detta fall Östhammar Vatten AB (Östhammar Vatten).

Bakgrund och motiv

TEMAB och Östhammar Vatten har för avsikt att samarbeta gällande vattenförsörjning. Tierps kommun har, i och med Uppsalaåsens sträckning i kommunen, tillgång till stora mängder råvatten för dricksvattenförsörjning. Vattentäkten Odens källa är belägen i Uppsalaåsen strax söder om Månkarbo. Syftet är att etablera ett långsiktigt samarbete kring Odens Källa.

En diskussion gällande samverkan mellan kommunerna angående en gemensam vattenförsörjning från Odens källa har pågått sedan några år. En utredning har visat att förutsättningar för samverkan finns (Ramböll 2016; PM, Överföring av dricksvatten från Örbyhus till Österbybruk). Dagens försörjningsområde för Odens källa omfattar tätorterna Örbyhus och Tobo med omnejd samt Vendels kyrkby och Husby.

Idag är det ca 2 500 personer anslutna till vattenverket. En ökning med ca 500 personer förväntas i framtiden. Örbyhus och Tobo försörjs även till viss del med vatten från Arvidsbo vattenverk. Ett framtida försörjningsbehov för ca 3 000 anslutna personer i dessa orter ger en förväntad framtida medeldygnsförbrukning på ca 1 400 m³/dygn. Med en fortsatt försörjning från Arvidsbo på ca 400-500 m³/dygn ger det en förväntad framtida dygnsförbrukning från Odens grundvattenkälla motsvarande ca 800-900 m³/dygn.

Gällande miljödom för vattenuttag (DVA51, VA 11/81, 1981-07-16) för Odens källa tillåter ett uttag på 1 900 m³/dygn som medel över ett år och 2 850 m³/dygn som högsta dygnsuttag. Detta möjliggör ett ökat uttag som kan nyttjas till försäljning till Östhammars kommun. Begränsande för hur mycket dricksvatten som kan säljas/köpas är dels kapaciteten i överföringsledningen från Odens källa till Örbyhus, dels begränsningar i beredningen vid vattenverket Odens källa. Samverkan kring vattenförsörjning med TEMAB som leverantör av dricksvatten till Östhammar Vatten kan komma att innebära ingrepp och kompletteringar i TEMAB:s befintliga ledningssystem.

I Östhammars kommun finns en stark expansion i framför allt Alunda och kommunen förutspår en stark befolkningstillväxt och tillkommande verksamheter. I Alunda är kapacitet i befintlig vattenförsörjning inte tillräcklig för att möta den planerade tillväxten och i Österbybruk är både vattnets kvalitet och kvantitet en begränsande faktor. Östhammar Vattens intention är att dra en överföringsledning från Örbyhus till Österbybruk och därefter vidare till Alunda.

Genomförande

TEMAB och Östhammar Vatten ser i dagsläget att följande aktiviteter kommer att genomföras i tre etapper. Om förutsättningarna för dess genomförande förändras, behöver TEMAB och Östhammar Vatten kunna anpassa och förändra aktiviteter och etapper i den omfattning som krävs.

Etapp 1

En ny beredning av Odens källa, som klarar uttagsmöjligheter enligt gällande miljödom för vattenuttag, kommer att genomföras under 2019-2020.

En överföringsledning mellan Örbyhus och Österbybruk/Alunda planeras med genomförande inom 3 år. Initialt krävs inga åtgärder vid vattenverket Odens källa eller på vattenledningen till Örbyhus.

Avtal som reglerar villkoren för försäljning av dricksvatten kommer att träffas mellan TEMAB och Östhammar Vatten.

TEMAB försäkrar att Östhammar Vatten efter genomförande av etapp 1 genom parternas avtal får köpa 750 m³ vatten/dygn.

Befintliga undersökningar av grundvattenmagasinet bör fördjupas och kompletteras. Utredning för hur långsiktigt stora uthålliga uttag kan ske i ett förändrat klimat bör påbörjas. Den kompletterande utredningen bör också ge underlag till ny ansökan för miljödom för vattenuttag samt för ansökan/revidering av vattenskyddsområde.

Etapp 2

Överföringsledningen mellan Odens källa och Örbyhus behöver anpassas för att klara ökat uttag.

Tryckstegringar planeras på överföringsledningen mellan Örbyhus och Österbybruk/Alunda.

TEMAB försäkrar att Östhammar Vatten efter genomförande av etapp 2 genom parternas avtal får köpa 1000 m³ vatten/dygn.

Resultaten från grundvattenutredningen enligt etapp 1 bör ligga till grund för nytt dimensionerat behov för överföring mellan Odens källa och Örbyhus samt inför genomförande av etapp 3.

Etapp 3

Ytterligare vattenuttag kan genomföras efter ny ansökan om miljödom för vattenuttag. TEMAB och Östhammar Vatten behöver då komma överens om hur stor del av vattenuttaget som Östhammar kan få tillgång till.

Finansiering

Kostnaderna för genomförande av aktiviteter enligt etapp 1-3 fördelas mellan Östhammar Vatten och TEMAB baserat på bolagens intressen i respektive aktivitet, vilket kommer att regleras i avtal.